

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ДОРИ ВОСИТАЛАРИНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ
САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ВА АҲОЛИНИ УЛАР БИЛАН
ТАЪМИНЛАШНИ ЯХШИЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Сўнгги йилларда соғлиқни сақлашнинг ва фармацевтика тармоғини бошқаришнинг янги тизimini шакллантиришга қаратилган бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Мамлакат аҳолисини сифатли дори воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлаш Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш тизimini ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан бири ҳисобланади.

Шу билан бирга, олиб борилаётган ислохотларни амалга оширишга, кўрсатилаётган тиббий ёрдам сифатини ва аҳоли соғлиқининг кўрсаткичларини оширишга тўққиллик қилаётган муайян муаммолар ҳанузгача ҳал қилинмасдан қолмоқда.

Хусусан, дори воситаларини, жумладан, уларни ишлаб чиқариш ва қўллашга юқори талаблар қўйилган мамлакатларда тайёрланган дори воситаларини давлат рўйхатидан ўтказиш тизими ҳақдан ташқари мураккаблигича қолмоқда, бу эса самарасиз дори воситаларининг олиб кирилишига сабаб бўлмоқда.

Мамлакатда ижтимоий дорихоналарнинг кенг тармоғини яратиш, шунингдек, фармацевтика бозорида давлат харидлари механизmlарини такомиллаштириш ва шаффоф рақобатни ўрнатиш зарурати ижтимоий аҳамиятта эга дори воситалари ва тиббиёт буюмларини қатъий нархларда сотиш тартибни қайта қўриб чиқишни тақозо этмоқда.

Фармацевтика тармоғини ривожлантириш учун шарт-шароитларни яхшилаш, сифатли дори воситаларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш ва Ўзбекистон фармацевтика бозорининг инвестициявий жозибадорлигини ошириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлигининг:

ижтимоий аҳамиятта эга дори воситалари ва тиббиёт буюмларини қатъий нархларда сотиш тўғрисидаги талабни бекор қилиш;

давлат рўйхатидан ўтказиш учун юқори тартибга солувчи талаблар қўйилган мамлакатларда амалга оширилган, дори воситаларини, жумладан, дори моддалари (субстанциялар) ва дори препаратлари (кейинги ўринларда дори воситалари деб аталади) ни давлат рўйхатидан ўтказиш натижаларини тан олиш тартибини 2018 йил 1 августдан жорий этиш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

а) ижтимоий дорихоналар томонидан ижтимоий аҳамиятта эга дори воситалари ва тиббиёт буюмларини сотиш уларнинг сотиш олиш қиймати ёки улгуржи нархига 10 фоиз чекланган савдо устамаси қўлланилган ҳолда амалга оширилади;

б) юқори тартибга солувчи талаблар қўйилган мамлакатларда

рўйхатдан ўтказилган дори воситаларини рўйхатдан ўтказиш натижаларини тан олиш;

хавфсизлиги, сифати ва самарадорлиги бўйича шубҳа уйғотмайдиган дори воситаларини давлат рўйхатидан ўтказиш учун масъул бўлган хорижий давлатларнинг ваколатли органлари ва халқаро ташкилотларни табақалаштириш асосида;

давлат рўйхатидан ўтказиш натижалари Ўзбекистон Республикасида тан олинадиган дори воситаларини юқори тартибга солувчи талаблар қўйилган мамлакатларнинг тиббиёт амалиётида қўллашга рухсат этилган тақдирда амалга оширилади;

в) мазкур Фармоннинг 1-банди учинчи хатбошида назарда тутилган тартиб қўлланиладиган дори воситалари ушбу воситаларнинг хавфсизлиги, сифати ва самарадорлигини аниқлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида давлат рўйхатидан ўтказилишида экспертиза қилинмайди.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 ноябрдаги "Фармацевтика тармоғини бошқариш тизimini тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПФ-5229-сон Фармонининг 11-банди ўз қучини йўқотган деб ҳисоблансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги:

а) илғор халқаро амалиётни ўрганиш асосида бир ой муддат

да асосий касалликларнинг диагностика ва даволаш стандартлари, клиник протоколлари қайта қўриб чиқишини ҳамда ҳар чоракда Ижтимоий аҳамиятта эга дори воситалари ва тиббиёт буюмларининг рўйхати қайта қўриб чиқишини таъминласин;

б) Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги билан биргаликда 2018 йил 20 июлга қадар муддатда танқидий ўрганиш ўтказиб:

юқори тартибга солувчи талаблар қўйилган мамлакатларда амалга оширилган, дори воситаларини давлат рўйхатидан ўтказиш натижаларини тан олиш тартибини белгилаш;

дори воситаларининг божхона расмийлаштирувига, давлат рўйхатидан ўтказилиши ва реаллаштириш қилинишига талабларни такомиллаштириш, шунингдек, фармацевтика фаолиятини тартибга солувчи бошқа масалалар бўйича таклифлар киритсин;

в) Бош прокуратура ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги билан биргаликда 2018 йил 1 декабрга қадар муддатда мамлакатда рўйхатдан ўтказилган дори воситаларини юқори тартибга солувчи талаблар

қўйилган мамлакатларда қўллашга таъқиқ мавжудлиги нуқтаи назаридан инвентаризация қилсин, бундай тақиқларни жорий этишнинг сабаб ва шарт-шароитларини ўргансин ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида улар келгусида қўлланилишининг мақсадга мувофиқлиги тўғрисида таклифлар киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги 2018 йил 20 июлга қадар муддатда:

дори воситаларини давлат рўйхатидан ўтказиш натижалари Ўзбекистон Республикасида тан олинадиган мамлакатлар ва халқаро ташкилотлар рўйхатини тасдиқлаш учун;

қонун ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисидаги таклифларни киритсин.

6. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н.Арипов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги директори Ш.М.Садиков, Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори О.Б.Муродов ва Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири А.К.Шадманов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2018 йил 20 июнь

Муносабат

Тарихдан маълумки, қачонки, диний илмлар мустаҳкамланиб, жамиятда илм-маърифат уламолари кўп бўлган вақтда биз ҳозир дунёвий илмлар деб атаётган фанлар ривожланиб, халқ маънавияти ҳам юксалиб борган. Қачонки, динимизга эътиқод сусая бошлаган чоғдан дунёвий ишларимиз ҳам ортга кетаверган, жамият парокандаликка юз тутган.

Халқимиз
кўнглидаги ишлар

Кейинги йилларда мамлакатимизда таълим-тарбия соҳасида қўллаб-қувватлаш амалга оширилмоқдаки, бу халқимиз, айниқса, ёшлар маънавиятини мустаҳкамлашда янги давр деб ҳисобланади. Хусусан, миллий-диний кадриятларни тиклаш, ислом маданиятини ривожлантириш, диний анъаналарга дахлдорлик ҳиссини шакллантириш, аждодларимизнинг динимиз раънақи йўлида амалга оширган эзгу ишларини мукаммал ўрганиш ва тарғиб этиш юзасидан кенг миқёсда ишлар амалга оширилаётган.

Жорий йил 15 июнь кунини Президентимизнинг Ислом цивилизацияси маркази пойдеворига рамзий тамал тошини қўйиш нафақат муқаддас динимизга муҳаббатимизни, балки илмга ташналигимизни ифода этувчи эзгу иш бўлди.

Давлатимиз раҳбари тадбирга йиғилган диний уламолар ва барча юртдошларимизни Рамазон ҳайити билан табриклаб, марказ қурилишининг шундай улғу айём кунини бошланаётгани замирида эзгу ният, чуқур мазмун борлигини таъкидлаб, жумладан, шундай деди:

(Давоми 2-саҳифада)

Сирдарё вилояти

Гулистонлик
пиллачилар армуғони

Пиллачиликда янги агротехнологияларни самарали қўллаётган, нав саралигига алоҳида эътибор бераётган "Гулистон агропилла" масъулияти чекланган жамияти "кумуш тола" ижодкорларининг бу йилги ютуқлари салмоқли бўлди.

Хориждан келтирилиб, жонлантирилган илак кўртлари 800 та звенода парвариш қилинди. Туманда илак кўрти озуқа базасининг мустаҳкамланганлиги мавсумни кўнгилли ўтказиш, ҳар қутисидан 60-70 килограммдан ошириб пилла олиш имко-

нини берди. Эътиборлиси, жорий йилнинг ўзида барг берадиган тутзорлар 200 гектарга етказилди. Бундан ташқари, йўл ёқалари, ариқ бўйлари, дала четларидаги 90 минг туп тутлардан ҳам мўл барг олинди.
(Давоми 2-саҳифада)

Корхона фаолияти кенгаймоқда

Китоб туманидаги "Китоб агропласт" масъулияти чекланган жамияти томонидан ишлаб чиқарилаётган турли ўлчамдаги пластмасса қутилар, айниқса, мева-сабзавот етиштирувчи ҳўжаликлар орасида хариддоргир.

Вилоятнинг Китоб, Шахрисабз ва Янкабоб туманлари асосан мева-сабзавот етиштиришга ихтисослашган. Пишиқчилик мавсумида мева-сабзавотни жойлаш учун арзон ва қўлай қутиларга эҳтиёж тобора ортади. Мазкур корхонада ишлаб чиқарилаётган пластмасса қутилар ушбу эҳтиёжни тўла қондираётган.

2007 йилда ташкил этилган корхонада яшиқ ишлаб чиқариш цехи, бир гектар лимонарий, бир гектар анорзор ва 2 минг тонна сигимли музлаттич мавжуд. 15 нафар ишчи меҳнат қилаётган корхонада хориждан келтирилган замонавий ва тежамкор технология ўрнатилиб, кунига 700 донагача яшиқлар ишлаб чиқаришмоқда.

Бундай пластмасса яшиқлар мевани ташишга қўлайлиги ва арзонлиги билан

на ишчиларининг айтишича, ҳар бир туп лимон дарахтидан 20-25 килограммгача ҳосил олинади. Анор ҳам жорий йилдан шигил ҳосилга кирган. Унинг парвариши уста бобонлар иштирокида оби-тобида амалга оширилмоқда.

Мавсумда музлаттичга йиғилган турли сархил мевалар ички бозордан ташқари экспортга ҳам йўналтирилмоқда.

Ўтган йили музлаттичга тўпланган олма, узум, хурмо, лимон каби мевалардан 100 тонна экспорт қилинди, – дейди корхона иш юритувчиси Ж.Мухаммадиев. – Қолганлари ички бозорда сотилди. Мана, бу йилдан анор ҳам қўшилиди. 1000 туп аноримиз бор. Нави "Варганза" деб аталадиган бундай анорга хорижда талаб жуда катта. Келажақда корхона фаолиятини янада такомиллаштириш ва шунинг ҳисобидан қўшимча иш ўринлари яратишни мўлжаллаяпмиз.

Ў.БАРОТОВ,
Ў.А. мухбири.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг
ҚАРОРИ

ПРОТЕЗ-ОРТОПЕДИЯ БУЮМЛАРИ
ВА РЕАБИЛИТАЦИЯ ТЕХНИК
ВОСИТАЛАРИНИ ИШЛАБ
ЧИҚАРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ
ҲАМДА ТИББИЙ-ИЖТИМОЙ
МУАССАСАЛАРНИНГ МОДДИЙ-
ТЕХНИКА БАЗАСИНИ ЯНАДА
КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-
ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўтган давр мобайнида республикада ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронлиги бўлган шахслар ва имконияти чекланган болаларга тиббий-ижтимоий ёрдам беришни ташкил этишнинг таъсирчан тизими шакллантирилди.

Фақатгина 2017 йилда 11 та тиббий-ижтимоий муассасаларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, 15 минг нафар ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлиги бўлган шахслар тиббий-ижтимоий ёрдам билан қамраб олинди, қарийб 21 минг нафар ногиронлиги бўлган шахслар реабилитация техник воситалари ва протез-ортопедия буюмлари билан таъминланди, 35 минг нафар шахслар санаторияларда соғломлаштириш курсларидан ўтди, 20 минг нафардан зиёд шахсга реабилитация хизматлари кўрсатилди.

Шу билан бирга, тиббий-ижтимоий муассасаларнинг моддий-техника базаси ва инфратузилмасининг етарли даражада ривожланмаганлиги уларга ногиронлиги бўлган шахслар ва аҳолининг бошқа ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларини қабул қилишни кенгайтиришга, илғор тиббий-ижтимоий реабилитация услубларини жорий қилишга имкон бермапти.

Протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқаришда қўлланилаётган технологиялар жисмонан ҳамда маънан эскирган, ушбу соҳада етарли даражада инновацион технологиялар жорий этилмапти ва илмий-тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш ривожлантирилмапти.

Аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш сифати ва самарадорлигини ошириш, протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқариш технологияларини такомиллаштириш, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 1 декабрдаги "Ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизimini тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПФ-5270-сон Фармони ижросини таъминлаш мақсадида:

1. Куйидагилар аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизimini янада такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари этиб белгилансин:

тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш ва реабилитация чораларининг самарадорлиги ва натижадорлигини ошириш, тиббий-ижтимоий муассасаларни қуриш ҳамда реконструкция қилишнинг замонавий услубларини жорий этиш орқали аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларини қабул қилиш бўйича уларнинг имкониятларини кенгайтириш;

тиббий-ижтимоий муассасалар ва ўқув-меҳнат устaxonаларини замонавий диагностика қилиш, даволаш, спорт ускуналари ва техник воситалар билан жиҳозлаш;

маҳаллий ишлаб чиқариладиган протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларининг сифатини яхшилаш ҳамда уларнинг турларини кенгайтириш;

протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқаришнинг янада ривожланишини таъминлайдиган қучли илмий ҳамда методологик базани яратиш;

тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш соҳасида илмий тадқиқотларни чуқурлаштириш, кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш;

протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқаришнинг халқаро стандартларини кенг жорий этиш.

2. Куйидагилар:

2018-2022 йилларда аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш янада чуқурлаштириш ва кенгайтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар (кейинги ўринларда Комплекс чора-тадбирлар деб юритилади) 1-иловага мувофиқ;

2018-2022 йилларда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тиббий-ижтимоий муассасаларини қуриш ва реконструкция қилишни молиялаштиришнинг асосий параметрлари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

(Давоми 2-саҳифада)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИПРОТЕЗ-ОРТОПЕДИЯ БУЮМЛАРИ ВА РЕАБИЛИТАЦИЯ ТЕХНИК ВОСИТАЛАРИНИ ИШЛАБ
ЧИҚАРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАМДА ТИББИЙ-ИЖТимоий МУАССАСАЛАРНИНГ
МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-саҳифада)

3. 2021 йил 1 январга қадар мuddатга:

корхоналар бўшаётган маблагларни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш ва уларга сервис хизмати кўрсатиш, эҳтиёт қисмларни харид қилиш, ишлаб чиқариш қувватини ошириш, бино ва иншоотларни қуриш ҳамда реконструкция қилишга, шунингдек, корхонанинг протезчи мутахассисларини ўқитиш (тайёрлаш, қайта тайёрлаш) ва малакасини оширишга мақсадли йўналтирган ҳолда, протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларининг ишлаб чиқарилган ҳажми бўйича ягона солиқ тўлови ва давлат мақсадли жамғармаларига мажбурий ажратмалардан (ягона ижтимоий тўловдан ташқари);

протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқарувчи корхоналар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тиббий-ижтимоий муассасалари белгиланган тартибда шакллантирилган рўйхатлар бўйича Ўзбекистон Республикасига олиб қилинадиган бутловчи буюмлар ва эҳтиёт қисмлар, инструментлар ва приборлар, компьютер ҳамда диагностика ускуналари божхона тўловларидан (божхона расмийлаштируви йиғимидан ташқари) озод қилинсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги Иқтисодиёт вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Молия вазирлиги, Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси, "Ўз-стандарт" агентлиги ва бошқа манфаатдор идоралар билан биргаликда икки ой мuddатда: маҳаллий ишлаб чиқарила-

диган протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситалари турларини кенгайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш масалаларини ўргансин, шунингдек, лойиҳаларнинг кейинчалик республикада, жумладан, эркин иқтисодий зоналар ва кичик саноат зоналари ҳудудида амалга оширилишини таъминласин;

Комплекс чора-тадбирларда назарда тутилган тадбирларни амалга ошириш учун протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқарувчи етакчи хорижий корхоналарни, чет эл инвестицияларини, халқаро молия институтлари, хорижий ҳукумат жамғармалари ва ташкилотларининг грантлари, кредитлари ҳамда мақсадли маблағларини жалб қилиш бўйича зарур чора-тадбирларни кўрсин.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Инновацион ривожланиш вазирлигига мазкур банд билан юқлатилган вазифаларни бажаришда тўлиқ қўмақлашсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига тижорат банклари ва Инновацион ривожланиш вазирлиги билан биргаликда протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларини ишлаб чиқарувчи маҳаллий корхоналарни замонавий ускуналар билан жиҳозлаш ва уларга сервис хизмати кўрсатиш, эҳтиёт қисмларни харид қилиш, ишлаб чиқариш қувватини ошириш, бино ва иншоотларни қуриш ҳамда реконструкция қилиш, шунингдек, протезчи мутахассисларни ўқитиш (тайёрлаш, қайта тай-

ёрлаш) ва уларнинг малакасини ошириш учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкаси бўйича кредит бериш тавсияси этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Комплекс чора-тадбирларнинг ўз вақтида ижро этилиши устидан танқидий таҳлил ва таъсирчан назорат олиб борилаётгани таъминласин, бунда қуйидаги устувор вазифаларнинг бажарилишига алоҳида эътибор қаратсин:

ногиронлиги бўлган шахсларни тиббий-ижтимоий реабилитация қилиш самарадорлиги ва натижадорлигини ошириш, Мурувват ва Саховат интернат уйлари тизимини янада ривожлантириш;

тиббий-ижтимоий муассасаларнинг аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларини қамроқ қилиш бўйича имкониятларини кенгайтириш;

ишлаб чиқарилаётган протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларининг сифатини яхшилаш ва уларнинг турларини кенгайтириш.

7. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда бир ой мuddатда 2018-2022 йилларда аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш янада чуқурлаштириш ва кенгайтириш бўйича ҳудудий комплекс чора-тадбирларнинг уларнинг ижро мuddатлари, масъул ижрочилари, шунингдек, молиялаштириш манбаларини аниқ кўрсатган ҳолда ишлаб чиқсин ҳамда тасдиқла-

син.

8. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги:

Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар бўйича давлат қўмитаси, Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда тегишли даврлар учун лойиҳалар портфелларини ишлаб чиқишда уларда шакллантирилган Ўзбекистон Республикасини ривожлантириш давлат дастурларига кейинчалик лойиҳаларни киритиш учун бюджет маблағлари ҳисобига ажратиладиган марказлаштирилган инвестициялар лимитлари доирасида амалга ошириладиган, мазкур қароронинг 2-иловасига мувофиқ тиббий-ижтимоий муассасаларни қуриш ва реконструкция қилиш лойиҳаларини назарда тутсин;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда протезчи мутахассисларга бўлган эҳтиёжни ўргансин ҳамда 2019/2020 ўқув йилидан бошлаб ўрта махсус, касб-хунар ва олий маълумотли протезчи мутахассисларни тайёрлаш бўйича таклиф киритсин;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ушбу қарор ижросининг бориши тўғрисидаги ахборотнинг ҳар чорақда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақдим этилиши, таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,

2018 йил 20 июнь

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги билан биргаликда икки ой мuddатда тиббий-ижтимоий муассасаларнинг биноларини қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш тадбирларини молиялаштиришнинг амалдаги тартиби танқидий қайта қўриб чиқишини таъминласин ҳамда мазкур соҳада ортиқча тартиб-таомилларни чиқариб ташлаш, ишларнинг шаффофлигини таъминлаш ва сифатини янада ошириш бўйича аниқ таклифларни киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 28 декабрдаги "Кексалар ва ногиронларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада тақомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПҚ-2705-сон қарориди:

2-бандининг учинчи хатбоши чиқариб ташлансин;

6 ва 7-бандлари, шунингдек, 2-иловаси ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

11. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н.Арипов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Р.С.Қосимов, Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори О.Б.Муродов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Б.М.Мавлонов зиммасига юклансин.

Гулистонлик
пиллачилар
армуғони

(Боши 1-саҳифада)

"Агроглобал" корхонаси томонидан пиллачиларнинг мунтазам рағбатлантирилиб, бу йилги мавсумда меҳнатга яраша ҳақ тўлаш тизимининг жорий этилганлиги ипак қурти боқувчиларни янги марралар сари руҳлантирди. Мавсум бошида уларга ҳар қутиси учун 1 қопдан ўн, 5 литрдан пахта ёғи тарқатилган бўлса, ҳосилни териб-топишириш даврида 1 килограмм хомашёга 15 минг сўмдан ҳақ тўланди.

Моддий рағбат — ишга қанот, дейдилар. Гулистонлик пиллачилар ўз меҳнатлари эвазига вилоятда биринчи бўлиб давлатга пилла сотиш шартнома режасини ошириб бажардилар. Қабул масканига 60 тонна сара "кумуш тола" армуғон этилди. "Лобар орузи", "Янги зафар", "Янгилик", "Аланга", "Элбек" фермер хўжаликлари пиллачилари ҳар қутисидан 65-70 килограммдан ошириб қимматли хомашё йиғиб-териб олишди.

Илгор пиллача Санобар Усмонова бу йилги мавсумда 12 қути ипак қуртининг ҳар қутисидан 65 килограммдан ҳосил топишди.

— Меҳнатимиз бу йилгидек қадрланмагани, — дейди у. — Топпириган пилламизга шу пайтнинг ўзида ҳақ тўлаб борилади. Ҳалол меҳнат қилган одам кам бўлмас экан. Топпириган хомашёмизга 10 миллион сўмдан ошиқ пул олдик. Икки ой ичида шунча пул топпиризмиздан шодимиз. Буларнинг барчасини Президентимизнинг соҳага қаратаётган эътибори самараси деб биламан.

— Хориждан келтирилган навлар ипак қуртини уч боқишда боқиш имконини беради, — дейди "Гулистон агропилла" масъулияти чекланган жамияти раҳбари Воҳиджон Обиджонов. — Шу сабабли июль ойида 100 қути, август ойида ҳам 100 қути ипак қурти боқишни олдимизга мақсад қилиб қўйдик. Ўтган йилги икки боқишда ипак қурти боқишни тажрибада синая қўриб, мўл ҳосил етиштиргандик. Илгор усул келгусида туманимизда кенг жорий этилади ва, албатта, агротехнологиядаги бу янгилик қуртбоқлар моддий манфаатдорлигининг янада яхшиланишига хизмат қилади

Бозорбой БЕКМУРОДОВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Тошкент вилояти

Бекободлик миришкорлар
меҳнати таҳсинга лойиқ

Шу йилнинг 29 май кунини давлатимиз раҳбари раислигида бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида қишлоқ хўжалигида бўлиб ўтган парвариши, галла ўрим-йиғим мавсуми, ҳосилдан бўшаган майдонларга такрорий экинларни жойлаштириш ва сувдан тежаб, оқилна фойдаланиш каби муҳим тадбирларни самарали ўтказиш масалалари муҳокама қилинган эди. Аини масалалар юзасидан амалга оширилиши лозим бўлган муҳим вазифалар ижроси Бекобод тумани миришкор ирригаторлари томонидан ҳам тизимли равишда бажаришмоқда.

Ҳудудда 1 июндан 1 июлгача ўтказилаётган "Ўзада кафолатли ҳосил яратиш зарбдор ойлиги" эса фермерларимиз масъулиятини яна бир қарра оширди. Бугун тизимдаги катта куч даладаги қўриқлар. Соҳа фидойилар бир бўлиб, пахтадан олиннадиган ҳосил тақдирини учун ялпи сафарбарлик асосида меҳнат қилмоқда.

Айни кунда нафақат мўл пахта ҳосили учун ҳаракат қилинмоқда, балки галла ҳосилини нест-нбод қилмай, йиғиб олиш учун туман ҳудудидagi экин майдонларида 40 дан зиёд ҳоқор унумли ўрим техникаси, 200 та чоқор трактори ва 45 та ОБХ агрегати ишламоқда.

Бугдойзор нафаси

Ҳосили тўла пишиб етилган, лекин ҳали ўроқ тушмаган галлазорини ҳеч қузатганмисиз? Сарғиш тусга кирган, сукунат оғушидаги бутун бир пайкал қўёш нурида товланади. Тепада учаётган тўғайлар завқ билан сайрайди. Синчиклаб рази солсангиз, у ер, бу ерда эгилли қолган бошқорларни чўқилаб юрган бошқа қушлар ҳам кўринади. Табиатнинг ўзгармас қонуни шу бўлса керак. Ҳамма нарсаси озуқа бор жойга интилади. Мўлчилик, маъмурчилик аломати бу аслида. Аммо ҳали замон бу пайкалларга ўткир пичоқларини чарқаладек айлантириб кириб келадиган ҳайбатли комбайнлар наърасидан сукунат бўзилади. "Эсон мурод Хуш-

дил агро" фермер хўжалиги галлазорларида бўлганимизда чор-атрофга боқиб, юқоридаги кечинмалар дилимиздан ўтди. Хўжалик раҳбари Нўмон Ҳамроевнинг кайфияти аъло. Ҳосил қўғини чамалаб, қўшни пайкалдан комбайн ўтишини кутиб турибди.

— Замон билан ҳамқадам бўлиш фермерликда муҳим жиҳат саналади, — дейди у. — Яъни инновация технология ва усуллардан оқилна фойдаланиш ҳосил баракасини белгилайди. Экинни баргидан озиклан-тириш, ҳашаротларга қарши биологик кураш ва сугоришда тайёрланган препаратлар асосида "шарбат" усулидан фойдаланиш каби тадбирлар оладиган ҳосилнинг мўлчилигини таъминлайди.

Туманда галла ўрими жадал давом этмоқда. Деҳқончилик учун ноқулай бўлган об-ҳаво шароитига қарамай, маррани банд олаётган галлакорлар меҳнатлари натижасини кўра бошлади.

— Бу йил фермерларимиз 14 минг 500 гектар ерда деҳқончилик қилишди, — дейди туман "Агросервис" МЧЖ раиси Абдулқодир Камолов. — Улар давлатга 23 минг тоннадан зиёд дон топиришни режалаштирган. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, самара қўтилганидан ҳам зиёда бўлади.

Аввалдан мавсумга шай ҳолатга келтирилган 40 та комбайн бугун юксак унум билан ишламоқда. Техникаларга бириктирилган 74 нафар опе-

раторнинг барчаси етарли малака ва тажрибага эга. Отряд усулида амалга оширилаётган галла ўримида техникаларга сервис ва ёқилги мойлаш хизматларининг дала бошида кўрсатилаётганлиги иш унумдорлигининг ошишида муҳим омил бўлмоқда. Бунинг учун техник хизмат кўрсатувчи 5 та дамас, 16 та кўчама ёқилги таший автоуловлари жалб этилган.

Биологик усул —
энг мақбул

Туманда галла ўрими билан бир қаторда, бўша парвариши ҳам эътибор марказида. Ҳудудда деҳқончилик қилиш миришкорлардан алоҳида омилкорликни талаб этади. Чунки туманнинг табиий шароити анча мурракб. Биргина оқар сув муаммоси деҳқонларни анча қийнаб қўяди. Ялпи экин майдонларининг деярли барчаси насослар ёрдамида сугорилади. Ҳафталаб тўхтамай эсадиган Бекобод шамоли ҳам қўллаб муаммоларни келтириб чиқаради. Туман фермерлари табиатнинг мана шундай инжиқликларини энгиб, мардондор меҳнат қилмоқда.

Бу йил қиш илик, баҳор эса анча намчиқ келди, — дейди бизга ҳамроҳлик қилган вилоят "Агрокимёхмия" АЖ раисининг биринчи ўринбосари Музаффар Ўрозматов. — Бу эса баъзи бир зараркундалар, айниқса, ўсимлик ширасининг қўпайиши учун қулай шароит яратди. Тумандаги 75 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилаётган биофабрика ходимлари эса уларга қарши биологик ва кимёвий курашни қўйиб, тўпланаётган ҳосилни ҳашаротлардан сақлаш йўлида билим ва тажрибаларини амалга татбиқ этмоқда. Тажрибали мутахассис Ўктам Бердиев етакчилик қилаётган биофабрика нафақат туманда, балки вилоят миқёсида ҳам юқори нуфузга эга. Мавжуд 3 та цехда трихотропа, олтинқўз ва бра-

кон сингари фойдали ҳашаротлар етиштирилиб, даладага чиқаришмоқда.

— 627 та фермер хўжалиги билан хизмат кўрсатиш бўйича шартнома тузганмиз, — дейди биофабрика раҳбари Ў.Бердиев. — Ўсимликларни биологик йўл билан ҳимоя қилиш кимёвий усулдан анча арзон ва хавфсиз.

Фермерлар, деҳқон хўжаликлари ҳамда томоққа ер эгалари билан самарали ишлашда эрта баҳорда биофабрикага тақдим этилган "Президент совгаси" — 3 та мотороллер беминнат дастёр бўлмоқда.

— Бу йил галланинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил кўтардик, — дейди "Шоҳрухбек Шахзодбек" фермер хўжалиги раҳбари Абдувоҳид Холмироваев. — Баҳорда биофабрика ходимлари ялпи майдонга фойдали ҳашаротлардан қўйиб юборишганди. Улар табиат қўйида янада қўпайиб, ҳосил салмоғи ортишида муҳим омил бўлди. Айни вақтда бўша майдонларимизда ҳам шира ва қўсақ қуртига қарши олтинқўз ва трихотропа сингари фойдали ҳашаротлар ҳосил баракаси учун курашмоқда.

Биофабрикада етиштирилаётган фойдали ҳашаротлар самарали бўлиши билан бирга, кимёвий ишловга нисбатан анча арзон. Масалан, қўсақ қуртига қарши ҳар гектар ерга 3 граммдан трихотропа қўйилади. Ушбу ҳашаротнинг 1 грамми нари борса 2,5 минг сўм туради. Ёки қўсақ қуртига қарши қўйиладиган олтинқўзнинг 1000 донаси 13 минг сўмга тушади. Ҳисоб-китобларга қараганда, биологик курашда бир гектар майдонга қилинадиган сарф-харажат 40 минг сўмга ҳам бормайди. Ваҳоланки, худди шундай тарздаги кимёвий ишлов 160 минг сўмни ташкил этади. Хуллас, ушбу усул бўйича Бекобод тажрибаси амаллаштиришга аргизуликдир.

— Июнь ва июль ойлари бўша ҳосил тўплашида ҳал қилувчи давр

Халқимиз
кўнглидаги ишлар

(Боши 1-саҳифада)

"Биз шундай буюк мероснинг давомчилари бўла туриб, илмда ортда қолдик. Бугунги ташаббусларимиз, бошлаган ишларимизни барча мусулмон мамлакатлари тан оляпти. Энди шунга муносиб бўлишимиз, илм-маърифатда ўрнак бўлишимиз керак."

Президентимиз томонидан жамиятимизда меҳр-оқибат муҳитини яратиш, адашганларни афв этиш, имом-хатиблар малакасини ошириш, ёшлар тарбиясига эътиборни қўйиш бўйича тавсиялар берилиши маърифатпарвар халқимизнинг аини кўнглидаги ишлардир.

Мамлакатимиз Президенти Шавкат Мирзиёев 2017 йил 21 апрель кунини Тошкент шаҳрининг Олмазор туманига таърифи чоғида Имом Термизий жомеъ масжиди реконструкция қилиш бўйича топшириқ берган ва Ҳазрати Имом (Хастимом) мажмуасида Ислам маданияти марказини ташкил этиш таклифини билдирган эди. Уша йили 1 сентябрь кунини эса Ҳазрати Имом (Хастимом) мажмуасида бўлиб, мазкур марказ лойиҳаси билан танишган пайтда Ислам маданияти маркази номини Ислам цивилизацияси маркази, деб ўзгартиришни таклиф этган эди.

Лойиҳага кўра, марказда академия, кутубхона, архив ва кўлэмалар фонди ташкил этилиб, уларни бугунги Ўзбекистон заминидан етишиб чиққан буюк мутафаккирлар ва уламолар томонидан асос солинган илмий ва диний мактабларга доир юртимизда ва чет элларда сақланаётган қадимий кўлэмалар ва тошбосма китоблар, тарихий далил ва ҳужжатлар, археологик топилмалар, осори-атикалар, шу йўналишдаги замонавий илмий-тадқиқот ишлари, видео ва фото ҳужжатлар билан боғлиқ, 300 ўринли конференция зали барпо этиш кўзда тутилган.

Расулulloҳ (с.а.в.) кўллаб ҳадисларда илм эгалашга, олимларни эъзозлашга чорлаганлар. Жумладан, "Илм талаб қилиш ҳар бир мусулмонга фарздор", деб марҳамат қилганлар.

Ушбу эзгуликка хизмат қилувчи маскан ҳам динимизнинг инсонпарварлик моҳиятини, эзгулик, тинчлик ва инсонийлик каби фазилатлар азалий қадриятларимизни фидоси эканини халқимиз онгу шуурига синдиришга муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, Ислам ва Жаҳон цивилизациясига бебаҳо ҳисса қўшган аждодларимизнинг бой маданий меросини пухта ўрганиш асосида ёшларнинг тафаккурини шакллантириш, жамиятда бағрикентлик, ўзаро ҳурмат, меҳр-оқибат, тинчлик ва тотувликни, ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлашда улкан мактаб вазифасини ўтайди. Соҳа вакилларининг дахлдорлик ҳисси ва иштирокини янада оширишга, меҳнатини муносиб рағбатлантиришга, диний-маърифий ташкилотларнинг моддий-техник таъминотини мустаҳкамлашга, глобаллашув шароитида жамиятимиздаги ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлиги ва эътиқод эркинлигига таҳдид туддириши мумкин бўлган оқимларни барқарор аниқлаш ва олдинки олишга қаратилган ахборот-таҳлилий фаолиятини қўйиб қўйиш ва яна кўллаб олижанаб мақсадларга хизмат қилади.

Абдувоҳид ЎРОЗОВ,

"Мовароуннаҳр" нашриёти муҳаррири,
Шайхонтоҳур туманидаги "Қоҳ ота бузрук"
жомеъ масжиди имом ноиб.

ҳисобланади, — дейди "Агрокимёхмия" АЖ туман филиали раҳбари Ғанижон Исроилов. — Деҳқончилик тақвими бўйича жавзо ҳадемай, ўз ўрнини саратонга бўшашиб беради. Экинларнинг парвариштаб кезлари аини шу ёз чилласи ҳисобланади. Ишлов меъёрида бўлса, бўзалар текис шоналаб гул очади, барқ уриб ўсади.

Бугун даладаги ОБХ агрегатлари бўшаи баргидан озиклантириш йўлида тезкор ҳаракат қилмоқда. Бир вақтнинг ўзида қатор ораларида агро-техник ишлов бериш жараёнида бўша азотли ва фосфорли ўғитларга ҳам тўйинтирилмоқда. Ушбу ишлар отряд тизимида йўлга қўйилган бўлиб, таъминот жамиятнинг жойлардаги шохобчалари орқали амалга оширилмоқда. "Далварзин", "Авангард" ҳамда Улугбек номли худудларда бўзалар текис шоналаб, гул кўрсатиш арафасида.

— ОБХ агрегатлари ёрдамида ўз вақтида бўшаи баргидан ҳам, қатор ораларидан ҳам бирдек озиклантириш олганимиз катта ютуғимиз бўлди, — дейди "Дилшодбек Равшанбек" фермер хўжалиги раҳбари Дилшод Мўминов. — Айни вақтда бўзаларимиз текис шоналаб, ҳосил тугунчалари кун сайини қўпайиб бормоқда.

Деҳқончиликда ҳақ қилиш, деган ибора бор. Бунда қатор ораларига махсус мослама ёрдамида 35-40 сантиметр чуқурликда ишлов бериш тақозо этилади. Шунда бўша сувга ҳам яхши қонади, илдири ҳам чуқур ботади. Туманда ушбу тадбирга ҳам алоҳида эътибор берилди. Барча фермер хўжаликлариди чуқур култивация амалга оширилди. Махсус мосламани эса туманнинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. "Далварзин таъмирлаш" корхонаси фермерларнинг мазкур мосламага бўлган эҳтиёжини қондириб келмоқда.

Мухтасар айтганда, "Ўзада кафолатли ҳосил яратиш зарбдор ойлиги"ни ҳар жиҳатдан намунали ўтказиш бўйича бор имкониятлар ишга солинмоқда. Қилинаётган барча саъй-ҳаракатлар натижаси экинлар ривожига кўзга ташланмоқда.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Наманган вилояти

Тиббиёт муассасаларида

Қиёфа ҳам, хизмат сифати
ҳам яхшиланмоқда

Аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини тубдан ошириш соҳада кечаятган ислохотларнинг пировад мақсадидир. Бунинг эса моддий-техник имкониятларни кенгайтириш тасаввур этиб бўлмайди. Шу боис ҳам тиббиёт муассасалари бино ва иншоотларини замон талабларига мос равишда қайта қуриш, таъмирлаш масаласига устувор вазифа сифатида қаралмоқда. Бинобарин, ушбу мақсадлар учун йўналтирилаётган сармоя миқдори йил сайин ортиб бормоқда.

— Шунинг мамнуният билан қайд қилиш лозимки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2018 йил инвестиция ва инфратузилма лойиҳалари рўйхатини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори ижроси доирасида Наманган вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимидаги йигирмата даволаш-профилактика муассасасида реконструкция ва капитал таъмирлаш ишларини бажариш кўзда тутилган, — дейди бошқарма бошлигининг ўринбосари Мухторжон Жўрабеов. — Ишлаб чиқилган лойиҳаларнинг амалга оширилиши учун эса 500 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди. Айни пайтда барча объектларда қурилиш ва таъмирлаш ишлари жадал бормоқда. Жумладан, Наманган шаҳрининг Уччи қўчасида янги оилавий поликлиника биноси қад рўстлаётган. Худуд инфратузилмаси раънақда бўлиб, хос ўринини эгаллаётган бўлиб, асосида барпо этилаётган муҳташам тиббиёт маскани биноси 250 қатновга мўлжалланган. Унинг қурилишига 3 миллиард 500 миллион сўм маблағ сарфланиши белгиланган. Объектни «Наманган давр қурилиш» масъулияти чекланган жамияти бинокорлари барпо этишмоқда.

Наманган шаҳри марказида қурилаётган салобатли тиббиёт муассасаларидан яна бирига Республика эндокринология илмий-амалий тиббиёт марказининг вилоят филиали қўчиб ўтди. 160 ўринли даволаш бўлими ва 120 қатновга мўлжалланган поликлиникадан иборат бўладиган ушбу муассаса тармоғи тўрт қаватли бинада муассасалашган бўлиб, ҳудуд салкам 2 гектар майдонни эгаллайди. Бу ерда «Файзобод-само-сервис» масъулияти чекланган жамияти бинокорлари ҳозирда пардозлаш ишларини олиб бормоқда.

Вилоят ҳокимлиги томонидан тасдиқланган маънавий рўйхатга асосан қишлоқ оилавий поликлиникалари ва қишлоқ врачлик пунктлари биноларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишларига жорий йилда 4 миллиард 750 миллион сўм маблағ ажратилди. Бугунги кунда «Стандарт» МЧЖ пудратчи корхонаси 3 қаватли ётоқ бўлимининг биринчи ва иккинчи қаватларида таъмирлаш ишларини амалга оширмоқда.

Вилоят ҳокимлиги томонидан тасдиқланган маънавий рўйхатга асосан қишлоқ оилавий поликлиникалари ва қишлоқ врачлик пунктлари биноларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишларига жорий йилда 4 миллиард 750 миллион сўм маблағ ажратилди. Бугунги кунда «Стандарт» МЧЖ пудратчи корхонаси 3 қаватли ётоқ бўлимининг биринчи ва иккинчи қаватларида таъмирлаш ишларини амалга оширмоқда.

Мутахассис маслаҳати

Республика шойлиқ тиббий ёрдам илмий маркази Наманган филиалида ҳам кенг миқёсда қурилиш ва таъмирлаш ишларини амалга оширишга киришилган. Жорий йилда 120 ўринли даволаш бўлимига қарашли бино ва иншоотлар реконструкция ҳамда капитал таъмирлаш ишларини бажариш кўзда тутилган, — дейди бошқарма бошлигининг ўринбосари Мухторжон Жўрабеов. — Ишлаб чиқилган лойиҳаларнинг амалга оширилиши учун эса 500 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди. Айни пайтда барча объектларда қурилиш ва таъмирлаш ишлари жадал бормоқда. Жумладан, Наманган шаҳрининг Уччи қўчасида янги оилавий поликлиника биноси қад рўстлаётган. Худуд инфратузилмаси раънақда бўлиб, хос ўринини эгаллаётган бўлиб, асосида барпо этилаётган муҳташам тиббиёт маскани биноси 250 қатновга мўлжалланган. Унинг қурилишига 3 миллиард 500 миллион сўм маблағ сарфланиши белгиланган. Объектни «Наманган давр қурилиш» масъулияти чекланган жамияти бинокорлари барпо этишмоқда.

Наманган шаҳри марказида қурилаётган салобатли тиббиёт муассасаларидан яна бирига Республика эндокринология илмий-амалий тиббиёт марказининг вилоят филиали қўчиб ўтди. 160 ўринли даволаш бўлими ва 120 қатновга мўлжалланган поликлиникадан иборат бўладиган ушбу муассаса тармоғи тўрт қаватли бинада муассасалашган бўлиб, ҳудуд салкам 2 гектар майдонни эгаллайди. Бу ерда «Файзобод-само-сервис» масъулияти чекланган жамияти бинокорлари ҳозирда пардозлаш ишларини олиб бормоқда.

Вилоят ҳокимлиги томонидан тасдиқланган маънавий рўйхатга асосан қишлоқ оилавий поликлиникалари ва қишлоқ врачлик пунктлари биноларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишларига жорий йилда 4 миллиард 750 миллион сўм маблағ ажратилди. Бугунги кунда «Стандарт» МЧЖ пудратчи корхонаси 3 қаватли ётоқ бўлимининг биринчи ва иккинчи қаватларида таъмирлаш ишларини амалга оширмоқда.

Вилоят ҳокимлиги томонидан тасдиқланган маънавий рўйхатга асосан қишлоқ оилавий поликлиникалари ва қишлоқ врачлик пунктлари биноларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш ишларига жорий йилда 4 миллиард 750 миллион сўм маблағ ажратилди. Бугунги кунда «Стандарт» МЧЖ пудратчи корхонаси 3 қаватли ётоқ бўлимининг биринчи ва иккинчи қаватларида таъмирлаш ишларини амалга оширмоқда.

врачлик пунктида қурув-илар астойдил меҳнат қилишмоқда. Биргина Тўрақўрғон туманидаги Шаҳанд қишлоғида жойлашган 29-қишлоқ оилавий поликлиника биносини қайта таъмирлаш учун 1 миллиард 200 миллион сўм маблағ йўналтирилди.

Истиқлол йилларида узоқни қўлаб амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари натижасида жонажон Ватанимиз янада обод ва кўркем бўлиб бормоқда. Мухтарам Президентимиз ташаббуси билан «Обод қишлоқ» дастури ишлаб чиқилганлиги эса олис ҳудудларни ҳам гулла-тиб-яшнатиш имконини бераётди.

Жорий йилда вилоят соғлиқни сақлаш тизимидаги йигирмата тиббиёт муассасаси «Обод қишлоқ» дастурига киририлган. Шундан 2 та поликлиника, 3 та ҳудудий бўлим, 13 та қишлоқ оилавий поликлиникаси ва қишлоқ врачлик пункти, 2 та тез ёрдам шохбаси биноси таъмирланади. Бу мақсадлар учун 8,8 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилган.

Учқўрғон туманидаги Бахт қишлоғида фаолият кўрсатаётган «Бахт» қишлоқ врачлик пунктида ҳудуддаги «Ўлка тўпи», «Халфа тўпи», «Қозқовул» МФЙ-ларида истиқомат қилаётган 10 минг нафарга яқин аҳолига тиббий хизмат кўрсатилади. Муассасада замонавий муолажа хонаси, лаборатория, иктомий дорихона фаолияти йўлга қўйилган. Олий тоифали умумий амалиёт шифокори Одинахон Фозилова раҳбарлик қилаётган 34 нафар малакали ходимдан иборат ахил жамоанинг ҳам-жihatлиқдаги хизматидан аҳоли мамнун бўлмоқда.

— Биз, маҳалла фahрийлари ҳудудимиздаги саломатлик лосбонлари фаолиятдан хурсандмиз, — дейди Бахт қишлоғида яшовчи Тошпўлат ота Турдалиев. — Улар ҳар ҳафта хонадонимизда бўлиб, оила аъзоларимизнинг саломатлигини назорат қилиб боришади.

Қисқаси, жорий йилда Наманганда тиббиёт соҳаси ва хизмат сифатини юксалтириш мақсадида қурилиш-таъмирлаш ишларига 67 миллиард сўм сармоя йўналтирилади. Сарфланган маблағлар эвазига янги қиёфага кирадиган соғлиқни сақлаш масканлари энг сўнгги русумдаги тиббиёт асбоб-ускуналари билан таъминланади. Улар кўмағида эса аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат даражаси янги босқичга кўтарилишига шўба йўқ.

Раъшанбек МИРЗАОЛИМОВ, «Qishloq hayoti» мухбири.

Хоразм вилояти

Сув томорқамиздаги бир парча ерга ҳам, минглаб гектар экин майдонларига ҳам ҳаёт бағишлайди. Сув борки, ҳаёт бор. Бу бебаҳо неъматнинг қадри, ундан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланиш ниҳоятда муҳим эканлиги хусусида тинимсиз гапирамиз. Бу бежиз эмас, албатта. Негаки, мавжуд сув ресурслари шунинг тақозо қилмоқда. Унинг беҳуда сарф бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Акс ҳолда бундан ўзимиз, айниқса, келажак авлодларимиз кўпроқ зиён кўради. Қўл бора таъкидланганидек: оқизиб қўйма бекор, унда келажак авлодларнинг ҳам ҳақи бор! Шундай экан, бунинг унуттишга ҳеч биримизнинг ҳақимиз йўқ. Айниқса, бу илгидек ёгин-сочин кам бўлган, сув тақчиллиги кузатилаётган бир шароитда айлани масалада ҳар қачонгидан-да жиддий бош қотиришимиз зарурлиги қўндай равшан.

Ҳар қатрасида ҳаёт нафаси,
ҳосил баракаси бор

мавжуд сув ресурслари ундан оқилона, одилона
фойдаланишни тақозо этмоқда

Ҳа, обиҳаёт, унинг қадри ҳақида қанча гапирсак ҳам оз. Чунки ҳали кўпчилигимиз сувнинг қадрига етиш, ундан тўғри, самарали ва оқилона фойдаланиш бобида етарли тушунчага ҳам эга эмасмиз. Тан олшимиз керак, сувни тежаб-тергаб ишлатиш ҳақидаги гаплар баъзан шунчаки, ҳавойи гаплардай туюлади. Ҳар кунги айтиладиган, айтилганда ҳам, у қулоғимиздан кичиб, бу қулоғимиздан чиқиб кетадиган, аҳамияти катта-ю, амалда юзакироқ қараладиган гаплардай гўё! Йўқса, қилган айб ишларини бураган, экинзорлардан сувни тошириб, зовурларга оқизиб қўйман бўлардик. Афсуски, бундай ҳолатларга кўп дуч келамиз. Дуч келганда ҳам кўпинча индамай ўтиб кетамиз. Гўёки кўрмаганга оламиз. Нега? Нега шундай-а? Ахир, сувнинг эгаси сизу биз-масми? У ҳаммамизники эмасми?

Қон-қонимизга сингиб кетган бир тушунча бор: одатда, катталар имкони борида ўзларидан кичикларга ўрнак бўлишга интилади. Айниқса, қилган айб ишларини яширишга, уларга кўрсатмасликка уринади. Сабаби, ўзининг хатоларини изидан келтирилган тақдорларамаслигини истайди. Шундай экан, обиҳаётдан фойдаланиш бобида ҳам катталар ёшларга ибрат бўлиши керак. Токи, ёш ав-

лод ҳам ўзидан кейингиларга ўрнак бўлсин!

Ҳа, бу борадаги ишларни айнан шу тамойил асосида олиб боришни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Обиҳаётнинг қадрига етиш, унинг ҳар қатрасини зар деб билиш бугун учун ҳам, келажак учун ҳам катта аҳамиятга эга. Айниқса, экин майдонларини сугоришни тўғри ташкил этиш, палла-партишликка йўл қўймасликка алоҳида эътибор қаратиш зарур. Шунинг ҳам эътироф этиш жоизки, кейинги йилларда сув назорати-

лод ҳам ўзидан кейингиларга ўрнак бўлсин!

Ҳа, бу борадаги ишларни айнан шу тамойил асосида олиб боришни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Обиҳаётнинг қадрига етиш, унинг ҳар қатрасини зар деб билиш бугун учун ҳам, келажак учун ҳам катта аҳамиятга эга. Айниқса, экин майдонларини сугоришни тўғри ташкил этиш, палла-партишликка йўл қўймасликка алоҳида эътибор қаратиш зарур. Шунинг ҳам эътироф этиш жоизки, кейинги йилларда сув назорати-

Ирригация

агрегати мавжуд бўлиб, уларни доимо соз ва ишчи ҳолатида сақлаш жамоанинг асосий вазифаларидандир. Жорий йилда ҳудудда насослар орқали қарийб 90 минг 500 гектар ер сугорилади. Шундан 43 минг 600 гектари пахта, 15 минг 870 гектари галла майдонлари бўлса, 31 минг гектарини томорқалар, боғ ва тоқзорлар ташкил этади. Ушбу насосларнинг

самарали ишлашини таъминлаш учун 76 миллион 530 минг киловатт электр энергияси ажратилиб, бунинг ҳисобига 1 миллиард 44 миллион куб метр сув чиқарилади. Бугунги кунда 600 нафардан зиёд ишчи меҳнат қилаётган мазкур хизмат кўрсатувчи корхонада белгиланган вазифалар ўз вақтида амалга ошириб келинмоқда. Айниқса, жорий сув тақчиллиги кузатилаётган йилда жамоа аъзолари ҳар бир ишга етти ўлчаб бир кесган ҳолда ёндашмоқда.

— Наманган вилоятидаги «Намматор сервис» масъулияти чекланган жамиятидан сув тақчиллиги шароитида жуда асқотадиган 63 та замонавий кўча насос хариб қилдик, — дейди Хоразм насос станциялари ва энергетика бошқармаси бошлиғи ўринбосари Қудрат Матёкубов. — Дизель ёқилғисидан ишлайдиган бу насосларнинг афзаллиги шундаки, уларни сувга эътиёж сезилган жойга тезда олиб бориб, ишга тушириш мумкин. Бунинг учун фермер талабнома тақдим этади ва шу асосда унинг ёрдамида экин майдонларига обиҳаёт етказиб берилади.

Юқорида таъкидлаганимиздек, ҳудуд деҳқончилигини насосларсиз тасаввур этолмаймиз. Шундай экан, уларнинг мунтазам ишлашини таъминлаш, деҳқонларга ўз вақтида обиҳаёт етказиб бериш соҳа вакилларидан фидойиликни, ўз касбига садоқатни талаб этади. Ўз ўрнида улар меҳнатини ҳам муносиб рағбатлантириб бориш иш самарадорлигини оширади. Бошқармада бу борада амалга оширилаётган ишлар эътиборга молик. Ходимлар имкони борида ижтимоий қўллаб-қувватланади. Ишчилар учун муносиб меҳнат шароитлари яратиб берилган. Бугун улар билан гаплашсангиз, ўз ишидан, ҳаётидан мамнун эканликларини англайсиз. Меҳнат ва рағбат уйғунлиги, ишдаги соғлом муҳит жамоа аъзоларини собиқадамлик билан астойдил ишлашга, янада масъулиятли бўлишга ундамоқда. Бу эса мавжуд насослардан унумли фойдаланиш, пировадда ҳудуддаги минглаб гектар экин майдонларини ўз вақтида обиҳаёт билан таъминлаш имконини бераётганлиги билан ҳам аҳамиятлidir.

Раимқул СУЯРОВ, «Qishloq hayoti» мухбири.

Озуқа мутаносиблиги
экин ривожини белгилайди

Маълумки, сув танқислиги кузатилаётган жорий йилда сув тежовчи тадбирларни мунтазам қўллаш, қолаверса, ўсимликларнинг озуқа мутаносиблигига аҳамият бериш муҳим саналади. Чунки бу жиҳат тупроқ унумдорлигини оширади, сув буғланишини камайтириб, экин майдонларида намликнинг узоқ сақланишини таъминлайди.

Албатта, экинларни сугоришда, илгор тақрибларга таяниб маъданли ва маҳаллий ўғитларни меъёрида ва муддатда солиб иш юритиш ҳам катта аҳамиятга эга.

Масалан, гўзанинг озуқа моддаларига талаб нафақат миқдор, балки сифат жиҳатидан ҳам турличадир.

Тупроқнинг табиий унумдорлиги ҳисобига ҳар гектардан 12-14 центнерга пахта етиштириш мумкин. Чигит қадалган ер азотли, фосфорли ва калийли ўғитлар билан озиклантирилганда эса ҳосилдорлик 30-35 центнер ва ундан ортиқни ташкил қилади. Гўза экинлари тупроққа солинган азотнинг 40-50, фосфорнинг 15-20, калийнинг

яхши ўзлаштилади. Маҳаллий ўғитлар таркибидagi углерод микроорганизмлар томонидан яна қайта ишланиб, чирибди таркибига кирадиган мураккаб бирикмаларга айланади.

Тупроққа қанча кўп маҳаллий ўғит солинса, таркибидagi сув буғланиши камайди, чириш оқибатида кўплаб миқдорда углерод ажралиб чиқади ва ўсимликнинг ҳаводан озикланиши — фотосинтез жараёни қулай ҳолатга келади. Натижада ўсимлик ҳосилдорлиги ортади.

Республикамизда қўлланилаётган маҳаллий ўғит миқдори ҳар гектар ерга 5-6 тоннадан тўғри келмоқда. Бу табиий талабга нисбатан кам, албатта. Аммо бу етишмовчиликни табиий захиралар — бойитилган кўмир, кукуни, фосфорит ва ноанъанавий агрорудалар ва бошқалардан компостлар тайёрлаш орқали бартараф этиш мумкин.

Гўзанинг шоналаш пайтида

азот ва калийга, гуллаб бошлаб азот ва фосфорга бўлган эътиёжи кучаяди. Шуларни инобатга олиб, одатда ўсиб-ривожланишнинг асосий босқичларида азот, фосфор ва калийнинг ўзаро нисбатлари 1: 0,7: 0,5 тарзда бўлиши лозим. Бунда фосфор ва калийнинг йиллик меъёрига нисбатан 60-70 фоизини шудгорлаш ёки экиш олдида, қолганини гўзанинг вегетация даврида озиклантириш пайтида бериш даркор.

Кўпчилик деҳқонлар ерга азот солишга кўпроқ эътибор қаратиб, бошқа ўғитларга кам аҳамият берадилар. Ҳолбуки, гўзанинг фосфор, айниқса, калийга талаби азотга бўлган эътиёжидан кам эмас. Ҳаттоки, ундан ҳам юқориқоқдир. Бу рақамларда ифодаланганда: бир тонна пахта ҳомаъси тупроқдан 50-60 килограмдан азот, калий ва 20-25 килограмм фосфор ўзлаштирилади.

Ўтказилган тадқиқотлар на-

тижасига кўра, гўза меъёрида озиклантирилганда, ҳар бир чанокнинг ўртача оғирлиги 6-7 граммни ташкил этган. Калий тақчил бўлганда эса бу кўрсаткич 3,5-4 граммдан ошмаган. Қолаверса, толаннинг пишиқлиги, уруғининг мойлиги пасайган.

Калийли ўғитлар гўза ўсиш тўқималарининг чидамлилигини оширади, моддаларнинг алмашинув жараёнларини яхшилаيدди. Ўғит билан етарли озиклантирилган гўза нисбатан кўроқчиликка бардошли бўлади. Калийнинг таъсири билан ўсимлик азотни ўзлаштирилади, оқсилларнинг ҳосил бўлиши яхшиланади.

Калий етишмаган тақдирда экиннинг касалликларга чидамлилиги сустаяди, асосий танасининг ўсиши тўхтайдди. Айниқса, бўғилар ўртасидаги оралик сезиларли даражада қисқаради. Барги тўқ яшил тусга киради. Бу етишмовчилик кучайганда

гўза барглари сўлий бошлайдди, танаси бўшаидади, гуллаш ва кўсаклаш жараёни бузилади. Ҳосилнинг етилиши ҳар хил бўлади.

Гўзада ҳосил тугунчалари пайдо бўлиши жараёнида, айниқса, озуқага муҳтожлик сезилади. Шунинг учун бу даврда гўзани озиклантиришга алоҳида эътибор қаратиш лозим.

Юқори сифатли ҳосил етиштириш учун табиий тупроқ таркибида мавжуд органик ва қийин эрийдиган минерал моддалар етарлича бўлмайди. Шу боис, агроном-олимлар гўзанинг талаби ва тупроқ-иклим шароитини назарда тутиб, ўсимлик ўсиши ва ривожланишининг турли босқичларида ўғитларни ишлатиш усулини ишлаб чиққанлар.

Унга кўра турли тупроқ-иклим шароитларида белгиланган пахта ҳосилини олиш учун минерал ўғитларнинг қуйидаги меъёрлари тавсия қилинган:

Ҳар гектар ердан 26-30 центнердан ҳосил олиш учун гектарига 200 килограмдан азот, 140 килограмдан фосфор ва 100 килограмдан калий берилиши мақсадга мувофиқ. Шунингдек, фосфор ва калий алмашинадиган калий захираларини ҳисобга олган ҳолда акромиевий картограммалар асосида берилади.

Калий ва фосфор етишмаган майдонларда тўла чириб, сўнгра қурилган гўнни гўзанинг ўсув даврида минерал ўғитлар билан қўшиб ишлатиш ҳам яхши фойда беради.

Булар билан бир қаторда, гўзанинг ривожланишини тезлатиш учун ҳамда касалликлар ва зараркунандаларга чидамлилигини оширишда 2-2,5 фоизли карбамидли суспензия қўллаш мақсадга мувофиқдир.

Гўза вегетация даврида ҳар бир агротехник тадбир ва талаблар муддатида ҳамда меъёрида бажарила, обиҳаёт самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор берилса, албатта, қутиганидек ҳосил олмашга эришилади.

Ренат НАЗАРОВ, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими, профессор, Сайдулло БОЛТАЕВ, қишлоқ хўжалиги фанлари доктори.

Сурхондарё вилояти

Ўзбекистон азалдан шарқу гарбни боғлаб турувчи кўприк вазифасини ўтаганини яхши биламиз. Бун Буюк ипак йўли бўйлаб жойлашган Самарқанд, Бухоро, Хива, Термиз каби қадимий шаҳарларимиз, улардаги маданият, урф-одатлар ҳам кўрсатиб турибди. Шу боис, мамлакатимизда халқаро туризм билан бир қаторда ички туризмни ҳам изчил ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Зеро, ички туризм иқтисодийни ривожлантириш ва аҳоли фаровонлигини юксалтиришнинг муҳим омилidir.

Мамлакатимизда ҳудудларнинг сайёҳлик имкониятларини ошириш ва тарғиб этиш, курортлар ҳамда сайёҳлик ташкилотлари фаолиятини такомиллаштиришга доир кенг қўламли чора-тадбирлар олиб боришда. Ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос жиҳати, ички имкониятларидан келиб чиққан ҳолда манзилли дастурлар амалга оширилмоқда. Бунинг самарасида сайёҳлик инфратузилмаси такомиллашган барқарор ривожланишнинг муҳим омил сифатида буй кўрсатиб, бу аҳоли фаровонлигини ошириш, қўшимча иш ўринлари ташкил этиш, табиий ва маданий бойликлари сақлаш ва муҳофазалашга хизмат қилаётди. Энг муҳими, юртимиз сайёҳлик салоҳияти кундан-кунга юксалиб бораётди. Дунё таърихидан ҳам яхши маълумки, сайёҳлик кўпгина мамлакатлар учун нафақат муҳим даромад манбаи, иқтисодийни юксалтирувчи куч ҳисобланади.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимиз бу борада катта имкониятларга эга. Халқимизнинг бой тарихий ва маданий мероси, Буюк ипак йўлининг қадимий шаҳарлари юртимиз ҳудудида жойлашган, қўлаб меъморлик ёдгорликлари, ноёб табиати ва бутун дунёга машҳур меҳмондўстлиги сайёҳларни ўзига жалб этиши табиий.

Шунингдек, она диёримизда экотуризмни ривожлантириш ҳам истиқболли эканлигини таъкидлаш ўринли. Негати, бизда сайёҳлар эътиборини ўзига жалб қиладиган кўриқхона ва миллий боғлар, ноёб тоғ ва чўл ландшафтлари, ботаник, геологик ва гидрогеологик объектлар талайгина. Вазирил Маҳкамасининг жорий йил 3 майдаги "Сурхондарё вилоятида туризм соҳасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида" қарорида 2018-2019 йилларда вилоятнинг туризм инфратузилмаси ва намоийши объектларини ҳамда меҳмон уйлари ташкил этиш, мавжудларини таъмирлаш, реконструк-

Жанубнинг сайёҳлик салоҳияти

кан салоҳиятга эга ҳудуд, – дейди вилоят Туризмни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси бошлиғи Абду-салоом Хўжақулов. – Шу кунга қадар қарор асосида дастлабки лойиҳалар ва маданий, кўнгилочар ва спорт тадбирлари тақвими режа-жадваллари ишлаб чиқилди. Хусусан, 20 та янги меҳмонхона қуриш, 63 та меҳмон уйлари ташкил этиш, 18 та автобус ва микроавтобуслар харид қилиш, 1 та тематик парклар ташкил этиш белгиланган. Шунингдек, ҳудудда сайёҳлар келадиган 3 та ма-сканда туризм ахборот марказлари барпо этилади. Бунинг учун 9 та ма-даний ва спорт тадбирлари тақвими ишлаб чиқилди.

Хўзира Шеробод, Бойсун ва Сарисий туманларида Туркия Рес-публикасининг "IdealIST" шаҳар-созлик кўчаси мулк инвестицион ҳамкорлик компанияси билан тоғ кластери ва тоғ йўллари қурили-ни лойиҳалаштириш ишлари олиб боришмоқда. Бу каби кичик туризм зоналарининг ташкил этилиши ҳу-дуд экотуризмнинг ривожланишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўша-ди ва вилоятда таширф буюраётган маҳаллий ва хорижий сайёҳларнинг саёҳати янада "қўзилишига" имкони-ят яратди.

– Утган йили вилоятимизга хо-рижий давлатлардан таширф бо-йурган сайёҳлар сони 10 минг на-фарга яқини, ички сайёҳлар эса

48 минг нафардан ортиқни ташкил этди, – дейди вилоят Туризмни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси мутахассиси Шухрат Ибрагимов. – Меҳмонлар асосан апрель-июнь ҳамда сентябрь-октябрь ойларида таширф буюради. Меҳмонхоналарга бўлган эътиёж ўз-ўзидан ортади. Шу боис, жорий йилда ҳудудда 18 та 2 ва 3 юлдузли меҳмонхоналар қури-лиши режалаштирилган ва бугунги кунда 15 тасининг қурилиши бошлаб юборилган.

Дарҳақиқат, Сурхондарё вилоя-тининг 2017-2018 йилларда туризм соҳасини комплекс ривожланти-риш дастурига мувофиқ, сервис ва хизмат кўрсатиш янги босқичда давом эттирилмоқда. Замонавий туризм инфратузилмаси яратилиб, тарихий обидалар реконструкция қилинмоқда. Япон усулида боғ ва меҳмонхоналар ташкил этилаёти-ри. Омонхона, Сангардак, Вахшвор каби мафтункор табиат кўйидаги ҳудудларда экотуризм йўлга қўйла-ётири. Воҳанинг сержил рақс санъ-ати ва миллий ҳунармандчилигини ривожлантиришда алоҳида аҳамият берилмоқда. Келаётган хорижий сайёҳларнинг аксарияти воҳанинг қадимий ёдгорликлари ва муқаддас қадимжолари билан, бирга, аҳоли-нинг яшаш тарзи, миллий урф-одат ва аъёналари билан ҳам яқиндан танишишга қизиқиш билдириш-моқда. Хусусан, аънавий ўтказиб

келинаётган "Бойсун баҳори" очик фольклор фестивалига жорий йил-да Франция, Швейцария, Германия, Италия, Афғонистон, Хитой, Америк-а, Исроил, Тожикистон ва Қозоғис-тон давлатларидан 170 дан ортиқ сайёҳларнинг таширф буюргани ҳам бунга яқол мисол бўла олади.

Президентимизнинг 2017 йил 16 августдаги "2018-2019 йилларда туризм соҳасини ривожлантириш бўйича биринчи навбатдаги чо-ра-тадбирлар тўғрисида"ги қарори хорижий сайёҳлар оқимини кўпай-тириш бўйича мавжуд салоҳиятдан янада самарали фойдаланиш имко-ниятларини кенгайтирди. Ушбу ҳуж-жатда миллий туризм маҳсулотла-рини ички ва ташқи бозорда фаол ва комплекс илгари суришга қаратилган чора-тадбирлар белгилан берилди. Бу сайёҳлар оқимини янада кўпай-тириш, валюта тушумини ошириш, янги иш ўринлари яратиш, аҳоли тур-муш фаровонлигини юксалтириш-дек муҳим масалаларни ҳал этишга қўмақлашади. Шунга қўра тиббиёт туризми йўналишида қўшни Афғо-нистон ва Тожикистон давлатлари билан ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда. Ҳозирги кунда бир қатор хусусий клиникаларда, жумладан, Бойсун туманидаги "Омонхона" ва Термиз туманида жойлашган "Термиз мар-вариди" санаторийларида қўшни давлатлардан таширф буюраётган меҳмонлар ўзларининг соғлиқлари-

ни тиклаб кетмоқдалар. Шунингдек, Тожикистон Республикасининг Ту-ризмни ривожлантириш кенгаши бил-ан Сурхондарё вилояти ўртасида зиёрат туризмни, буюк ипак йўли турини биргаликда ташкил этиш ва миллий байрамларда ўзаро туристик ҳамкорлик борди-келдисини кенгай-тириш орқали янги тур йўналишла-рини очиб борасида ўзаро келишу-лар олиб боришмоқда.

Янги маршрутларни ишлаб чиқиш, тарихий-археологик боғлар барпо этиш, қишлоқ жойларда ту-ризм ва туристик хизматларни ривожлантириш, автомагистрал йўллар, сервис хизмати кўрсатиш мажмуаларини яратиш борасида амалга оширилаётган ишлар сай-ёҳлар учун қўлай шароит яратмоқда. Яқинда сифатли транспорт хизмати кўрсатишни ташкил этиш мақсади-да умумий қиймати 1 миллион 488 минг АҚШ доллари миқдоридagi 70 ўринли 13 та автобус олиб келиш учун тижорат банклари томонидан кредит маблағлари ажратилди. Сай-ёҳлар таширф буюрадиган асосий манзиллар, яъни тарихий обидаларга бориш йўл кўрсаткичлари инглиз, рус ва ўзбек тилларида тайёрланиб, тўлиқ ўрнатилди.

Шеробод туманидаги "Сурхон" давлат кўриқхонаси ҳудудида жой-лашган "Шалқон" оромгоҳи, шунинг-дек, Сарисий туманидаги "Сангар-дак шаршараси", Бойсун туманининг "Тешик тош" ва унга туташ жой-лашган Бойсун тоғ тизмаларидаги горларга сайёҳларни жалб қилиш чоралари кўрилмоқда. Олтинсўй туманидаги "Қўзипақ ота" зиёратгоҳи ҳудудида аҳолининг дам олиши ва даволашни учун санаторий барпо этилмоқда.

Шунингдек, янги Термиз – Денов, Термиз – Бойсун ва Термиз – Муз-рабат йўналишлари йўлга қўйилди. Улар орқали меҳмонлар пуриқор тоғлар табиати, ҳудуднинг ўзига хос маданий меросидан баҳраманд бўл-моқда.

Туризм салоҳиятини мавжуд туристик объектлар ва вилоят та-рихини чуқур таҳлил қилган ҳолда туризм брендининг намунавий лойи-ҳалари ишлаб чиқилди. Ҳудуднинг ички имкониятларидан келиб чиқиб, зиёрат туризми, буддизм туризми, гастрономик туризм, тарихий-мада-ний туризм, тоғ туризми ва треккинг маршрутлари, эко-агро ва бошқа туризм йўналишлар бўйича алоҳида видеороликлар тайёрланиб, вилоят телеканалида эфирга узатиб бори-лмоқда.

Дилфуза ЖҲҲАЕВА,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Асаларичилик тарихидан

Асаларичилик қишлоқ хўжалигининг сердаромад соҳаси ҳисобланиб, асал, мум тўплашдан ташқари экинларнинг яхши чангланishiга ва натижада ҳосилдорлик ошишига хизмат қилади.

Нелесовнинг «шайтончивинлари»

Ушбу соҳа қадим замонларданок инсониятга маълум бўлиб, асал ва асалари муми дархатларнинг қоғидан топиб олинган. Асалариларни қўтида боқиш усули XIX асрдан йўлга қўйилган. Ушбу фаолият асосан мўътадил ва субтропик иқлимларда ривожланган. Агар тарихга назар ташлайдиган бўлсак, асаларичилик билан боғлиқ қизиқ маълумотларга дуч келамиз.

Каттақўрғон шаҳрида XIX аср бошларида яша-ган маҳаллий черковнинг бош руҳонийси Алексей Зеленитский хизмат вазифаси билан Закаспий темир-йўлининг Кармана (ҳозирги Навоий) станцияси бошлиғи Я.Е.Нелесов ҳузурида сафарда бўлади. Сўхбатда ўлка-да асаларичиликни ривожлантиришда катта имконият-лар борлиги таъкидланади. Шунда Нелесов Россиядан асалари олиб келишга сўз беради. 1894 йилнинг баҳ-рида Нелесовнинг қариндоши М.Вагин Воронеж губер-ниядан бир қўти асалари олиб келиб, Кармана яқини-даги боғлардан бирига жойлаштиради.

Асаларининг гулга қўнганини қўрган маҳаллий аҳо-ли "шайтончивин", "у ҳамма меваларни еб, кишиларни чақмоқда", деб оқсоқолга арз қилади. Оқсоқол бошлиқ аҳоли станция бошлиғи Нелесов ёнига келади. Бундан чўчиган Нелесов биринчи поезд билан асалари қутиси-ни Каттақўрғонга – Алексей Зеленитскийга жўнатади. У эса асалари қутисини ўз ҳовлисидаги боққа жойлашти-ради. Ундан уя уя она асалари олади.

1895 йилнинг 26 январиди Алексей Зеленитский Во-ронез губерниядан 15 қўти асалари сотиб олиб ке-либ, Каттақўрғон шаҳри ҳудудида жойлаштиради. Уша йили яхши ҳосил олинади. Мазали асал барчани ҳай-ратда қолдиради.

Ўзбек тилини яхши билган, 1872 йилда шаҳарда биринчи рус мактабини ташкил этган, асаларичилик-ни ривожлантиришга катта ҳисса қўшган А.Зеленитс-кий 1897 йилнинг 28 февралда вафот этади (ҳозирги Каттақўрғон шаҳрининг 3-ўрта таълим мактаби биноси ёнида дафн этилган). У 20 қўти асаларини Каттақўрғон уездининг иш бошқарувчиси Ф.Ф.Поспелова васият қи-либ қолдиради. Ф.Ф.Поспелов кейинчалик Каттақўрғон-да асаларичилик соҳасидаги ҳамма маълумотларни тўплаб, Москвадаги иқлимлаштириш жамиятига топ-ширади ва жамиятнинг ҳақиқий аъзоси этиб сайланиб, қумуш медал билан тақдирланади. У хўжалигидаги асалариларни Раим Турсунбой билан биргаликда пар-варш қилади.

1900 йилларнинг бошларида Самарқанд ва Тош-кентда асал маҳсулотларини тарғиб этиш учун уюшти-рилган кўргазмаларда муваффақиятли қатнашиб, меҳнатлари эътироф этилади.

Етти ҳазинанинг бири бўлган асал ўсимликлар гули-даги ширанинг асалари организмда қайта ишланиши-дан ҳосил бўлади. Асал таркибида фойдали моддалар-нинг 70 дан ортиқ тури бор. Асалнинг шифобахшлигини одамлар қадимдан билишган. У асаб, юрак, жигар ка-салликларини бартараф этиш, томирларни кенгайти-риш, ички аъзоларни тозалаш хусусиятига эга. Қўз хира-лашганда, томоқ оғриганда асал билан даволаганлар, асалдан турли дори-дармонлар ҳам тайёрланади. Энг яхши асал тоғ асали бўлиб, у доривор гуллардан йиғи-лади. Шунингдек, оқ акация, беда, олма, шафтоли ва бошқа ўсимликлар гулидан тўпланган асал ҳам жуда шифобахш ҳисобланади.

Юртимиз шароитида ҳар бир асалари оиласи йили-га 140 килограмм асал тўплайди, шундан қарийб 100 килограмми ўз таъминотига сарфланади. Асалари ои-лаларини кўпайтириш учун махсус жойлар ажратилиб, қўлланган кеч қўзғача серхосил ўсимликлар қўп бўлган ҳолатда сақланади. Ҳозир мамлакатимизнинг турли ҳудудларида асаларичилик хўжаликлари сони ортиб, улар томонидан мўл-кўл бол етиштирилмоқда. Юр-тимизда соҳани ривожлантириш учун барча имкониятлар бор. Фақатгина унинг меҳнатидан қочмаслик керак, хо-лос. Чунки, асалари бор уйда озодалик, саломатлик, барака бўлади.

Ғайрат ШУКУРОВ,
журналист.

Эълонлар

Тошкент ш. М.Уллубек т.да рўйхатга олинган "MLHARRAM" МФЖга тегишли дунёлик мур йўналишдаги саёҳат бекор қилинди.

Тошкент ш. Чекматюр т. ҳошимий қўриқда ТҚРМда (реестр № 01218-08, 29.05.2016 й.) рўйхатга олинган "MAGNA TRADE GROUP" ХК (СТПР 304198888) тўғрисида (эҳсонинг 20.06.2018 й.да 2-сонли қарорига асосан), Давлатро эълон чоп этилган кундан эътиборан 2 ой мўбдаида (174-00-31 тел. рақамида) қабул қилинади. Манзил: Тошкент ш. Чекматюр т. Е-майл: e-mail: info@qishloqhayoti.uz

Тошкент вилояти

Навбатдаги режа катта боғ яратиш

Юқори Чирчиқ туманидаги кўп тармоқли "PROGRESS AGRO BIZNES" фермер хўжалиғи ҳақида гап кетганда, албатта, унинг раҳбари Тўлқин Жўраевнинг хислатлари тилга олинади ва меҳнаткаш, тиниб-тинчимас раҳбар-да, дея таърифланади.

Дастлаб 25 гектар май-донда пахта, 50 гектар ерда галла етиштириш билан иш бошлаган Тўлқин ака бугун-га келиб кўп тармоқли фер-мер номини олди. Албатта, меҳнатда натижаларга эри-шиш учун орзуларнинг ўзи камлик қилади.

Айни пайтда хўжаликда қишлоқ хўжалиғи маҳсулот-лари етиштирилиши бораба-рида аҳолига хизмат кўрса-

тиш ҳам йўлга қўйилган. 25 гектар ерда чорва, 4 гектарда сабзавот экинлари етишти-рилади. Хўжаликнинг иш фаолиятига назар солсан-гиз, йилдан-йилга молиявий барқарорликка эришилаётган кўзга ташланади. Утган йилда гектаридан 40 цент-нердан пахта, 57 центнердан дон етиштирилди. Бу белги-ланган шартномавий режа-лардан анчагина кўп, албат-

та. Қўлга киритилган даромад эвазига турли русумдаги қи-шлоқ хўжалиғи техникалари харид қилинди.

– 3 та "Класс – Орион" русумли галла ўрим-йигим агрегатимиз бор, – дейди Тўлқин ака. – Умуман, барча техникаларимиз етарли. Бу-гун замонавий техникалар-сиз бирон бир натижага эри-шиб бўлмайди. Улар кучи билан ўрим мавсумини тез

фурсатда яқунлаймиз. Шу-нингдек, халқимизни арзон ва сифатли сабзавотлар бил-ан таъминлаш учун ҳара-кат қилияпти. Чорвачилик, паррандачилик, асалари-чилик каби соҳаларда ҳам тажриба оширишга тўғри ке-ляпти.

2015 йилда 33 бош нас-дор қорамолимиз бор эди. Бугунга келиб улар сони 70 бошдан ошди. Мамлаката-мизда фермер ва деҳқон хўжаликлари, томорқа ер эгаларига кўрсатилаётган

юксак эътибор, имконият-лардан фойдаланган ҳолда, аввало, жамоамиз аъзола-рининг турмушини янада яхшилашни мақсад қилиб қўйганмиз.

Айни пайтда туман аҳо-лисига иссиқ ва сифатли нон етказиб бериш борасидаги ишларга ҳам фермер хў-жалиғи муносиб ҳисса қўш-моқда. Хўжалик тасарруфи-даги 6 та юк машинаси эса одамларнинг оғирини енгли, узогини яқин қилияпти.

Хуллас, бугунги кунда хў-

жаликда 14 киши доимий иш билан таъминланган. Уларга 3 маҳал бепул иссиқ овқат, қишлоқ хўжалиғи ҳамда сут ва сут маҳсулотлари бери-лаётганини ҳисобга олсак, раҳбарнинг сая-ҳаракатла-ри билан кўпгина оилалар фаровонлиги таъминланяпти дейишисиз мумкин.

Тўлқин аканинг яна бир орзуси бор. У интенсив боғ барпо этиб, эрталашар ёнғоқ навларини етиштирмоқчи... Эрта бир кун бу боғларнинг ширин-шакар мевалари ав-вало халқимиз дастурхонини бойитса, бир қисми қўшни одамларнинг оғирини енгли, узогини яқин қилин-са, ажаб эмас.

Ҳанифа ШАМШИЕВА

Реклама ва эълонлар

PROFEED

+ (90) 961-4519
+ (97) 769-5866
+ (90) 317-1001

Хизматлар лицензияланган.

Парранда ва қорамоллар учун озуқа ем қўшимчалари ва премикслар.

Махсулотлар сертификатланган.

Burhan Prof Feed Group

ФЕРМЕР ВА ДЕҲҚОН ХЎЖАЛИКЛАРИ, ТОМОРҚА ЕР ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Landtech» хусусий корхонаси

Қишлоқ хўжалиғи техникалари ва ускуналари;

– кичик ва ўрта кучли тракторлар (Solis)

– пресс-подборщиклар (Cicoria)

Манзил: Тошкент шаҳри Яшнабод тумани Темирчи кўчаси 2А-уй.

Телефон: (+998 71) 150-84-44;
150-86-66; (+998 90) 325-49-99;
(+998 90) 345-49-99.

E-mail: office@uzagservice.com www.landtech.uz

Хизматлар лицензияланган. Махсулотлар сертификатланган.

Тошкент ш. М.Уллубек т.да (09.02.2018 й.) реестр № 010485-04) рўйхатга олинган "MEDICAL-NEURO-FARM" МФЖ (СТПР 306808085) тўғрисида (эҳсонинг 12.06.2018 й.да 3-сонли қарорига асосан), Давлатро эълон чоп этилган кундан эътиборан 2 ой мўбдаида (145-00-01 тел. рақамида) қабул қилинади. Манзил: Оқдод к. 49-й.

Тошкент ш. М.Уллубек т.да (09.02.2018 й.) реестр № 010485-04) рўйхатга олинган "MEDICAL-NEURO-FARM" МФЖ (СТПР 306808085) тўғрисида (эҳсонинг 12.06.2018 й.да 3-сонли қарорига асосан), Давлатро эълон чоп этилган кундан эътиборан 2 ой мўбдаида (145-00-01 тел. рақамида) қабул қилинади. Манзил: Оқдод к. 49-й.

Тошкент ш. М.Уллубек т.да (09.02.2018 й.) реестр № 010485-04) рўйхатга олинган "MEDICAL-NEURO-FARM" МФЖ (СТПР 306808085) тўғрисида (эҳсонинг 12.06.2018 й.да 3-сонли қарорига асосан), Давлатро эълон чоп этилган кундан эътиборан 2 ой мўбдаида (145-00-01 тел. рақамида) қабул қилинади. Манзил: Оқдод к. 49-й.

Тошкент ш. М.Уллубек т.да (09.02.2018 й.) реестр № 010485-04) рўйхатга олинган "MEDICAL-NEURO-FARM" МФЖ (СТПР 306808085) тўғрисида (эҳсонинг 12.06.2018 й.да 3-сонли қарорига асосан), Давлатро эълон чоп этилган кундан эътиборан 2 ой мўбдаида (145-00-01 тел. рақамида) қабул қилинади. Манзил: Оқдод к. 49-й.

QISHLOQ HAYOTI

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси
Агротехно комплекс

таркибиди ҳамда шу тармоқда дахлдор вазирлик ва идоралар.

Бош муҳаррир ЧОРИ ЛАТИПОВ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ: Зойир МИРЗАЕВ, Баҳорид ЮСУПОВ, Бақридин ЗАРИПОВ, Шухрат ТЕШАЕВ, Мухаммадjon ТОШБОЛАЕВ, Абдурауф АБДУЛЛАЕВ, Саидкамол ХЎЖАЕВ, Ботир СУЛАЙМОНОВ, Махмуд ТОИР, Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Анвар ҚўЛМУРОДОВ, Шодиёр ЙЎЛДОШЕВ (Маъсул котиб).

Телефонлар: Қабулхона – 236-26-50, Котибият – 236-26-47, Аграр масалалар бўлими – 233-76-78, Маънавият ва маърифат бўлими – 236-26-35, Иқтисодий-сиёсий ва ҳуқуқий масалалар бўлими – 236-26-49, Халқлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 233-76-78, Факс – 233-44-43, 233-09-93.

Реклама ва эълонлар: 236-26-50, 233-28-04, web sayt: www.qishloqhayoti.uz e-mail: info@qishloqhayoti.uz

Худудлардаги мухбирлар:

Қорақалпоғистон Республикаси: (+99890) 592-62-04

Вилоятлар:
Андижон – (+99893) 630-73-03;
Бухоро – (+99891) 401-29-59;
Жиззах – (+99893) 940-10-78;
Навоий – (+99891) 332-50-99;
Наманган – (+99893) 948-53-86;
Фарғона – (+99890) 407-76-03;
Самарқанд – (+99893) 994-57-08;
Сирдарё – (+99894) 168-23-60;
Сурхондарё – (+99890) 644-44-11;
Тошкент – (+99890) 976-39-58;
Хоразм – (+99897) 790-47-61;
Қашқадарё – (+99891) 635-08-03.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан

2009 йил 13 февралда

№ 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Буюртма Г-613, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қроғоз бичими А-2.

Манзилимиз: 100000, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета таҳририятининг ўзида компьютерда терилди ва дизайнер Маркс ЮСУПОВ томонидан саҳифаланди.

16 552 нускада чоп этилди.

НАШР ИНДЕКСИ – 144

Босишга топширилган вақти: 21.00

Босишга топширилди: 00.15

ISSN 2010-7021

7 7 2 0 1 0 7 0 2 0 0 7

Навбатчи муҳаррир:

Р.СҲАЮВ